

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . . . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року . . . 2:50 зр. (5 кор.)
на місяць . . . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дні крім неділь і руских свят о год. 6-ій пополудні.
Редація, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 9. ул. Коперника (Ліндога ч. 9.) Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Проф. Масарик про положенє в Чехах.

Проводир чеського сторонництва реалістів, бувший в сесії 1891-96 посол ради державної, професор пражского університета Масарик мав недавно з віденьским дописувателем Pester Lloyd-а розмову про положенє в Чехах після виборів. Погляди висловлені Масариком подає Pester Lloyd і ми хочемо з ними познакомити наших читателів, позаяк кидають они світло на чеські відносини, а і для нас в неоднім згляді подають цікаву указку.

При останних виборах, говорив проф. Масарик, вибрано у нас крім Молодочехів також аграристів і національних соціялістів. Се є радикальні сторонництва, що мають ті самі державноправні змаганя з Молодочехами, але взагалі сильніше їм значують і будуть у всім держати ся острійшою і радикальнішою тактики. Позаяк молодоческа програма є неясна, замрачена і неозначена, повстала в їх таборі секція і осягнула успіхи в останних виборах. Коли се можна уважати знаком, що виборці бажать прояснити програму свого народу, тоді можна назвати сю різницю підчас виборів корисною, бо Молодочехів се спонукає ясно і виразно поставити свою програму. Позаяк між Молодочехами а новими радикальними сторонництвами є різниці не програматичні а лише тактичні, то є се можливо, що всі відтінки зберуть ся в однім клубі (після наших інформацій сі два нові сторонництва, а бодай аграристи не вступають до молодоческого клубу — Ред. Русл.). Велими замітною є ся подія, що при виборах з мійскої куриї Молодочехи як зглядно умірковане сторонництво задержали свої мандати.

Они відперли радикалів по містах, коли тимчасом міста німецькі спроневерили ся лібералам і повибирали Шенериянців. Мо-

лодочехи повинні би реалістів заіменувати почесними членами партії, бо реалісти літературою і днешникарством побили радикалів, відвернули молодіж від радикалізму а навернули до культурних і суспільних змагань.

Що-до загальної політики і питаня про раду державну, то Масарик уважає поступованє правительств і сторонництв від часів Баденього хибною. Язикове питанє є неперечно одно з найважнійших, однак професор Масарик уважає суспільні питаня для Чехів важнійшими. Язикове питанє може бути успішно розвязане лише відповідною духови часу реформою конституції і адміністрації. Основи нашого конституційного життя треба наново розглянути і поправити. Наша конституція се перше конституційне діло, а тепер на підставі 40-літнього досвіду належало би неодноразово змінити. В усіх державних з того часу переведено значну ревізію конституції, лише в Австрії думають обходити ся латаніною. Так н. пр. повстала монструальна V курия, так само і неорганічні язикові розпорядженя. Парляментарне лихо не лише викликане обструкцією і для того всі змаганя до усмирєня обструкції є лише хвилевим ліком. Проф. Масарик є прихильником загального голосованя, хоч по нїм не сподіває ся чудес. Оно розвязало-б спутані доси сили, але треба би ті сили запрягти і ними покермувати до означеної і великої ціли. Над сею великою ціллю треба застановити ся, а се є: відродженє Австрії. Для сеї ціли не вистарчає реформа, тут до всего треба концентричною метою руки приложити.

Руска справа в урядовім освітленю.

(Далі.)

Наведену критику др-а Ев. Черкавского висказано пізнійше, коли гр. Голуховский міг опер-

ти ся на умнім висліді розпоряджень з 1849 р і виступити з зарадними внесеннями. На разі задержує ся др. Лозійський при ситуації витвореній в першій хвилі по виданю сих розпоряджень. Ся ситуація мала ціху провізориї, а усталене відносин застерегло міністерство окремі власти шкільній, яка доперва мала утворити ся. Гр. Голуховский постановив однак не вижидати страдално міністерияльної ініціативи в сій справі, лише виступити з власною. Про его діяльність в сій справі оповідає др. Ев. Черкавский в своїм памятнику, що остав в рукописи, ось як:

»Гр. Голуховский признав відповідним ще перед утворенем заповідженої шкільної зверхности, окружити ся провізорично комісією зложеною з людей заводових і обзнакомлених з шкільництвом. До сеї комісії покликано яко інспекторів професора філософії в львівскім університеті Миколая Ліпінського і учителя академії Гімназії Амвровія Яновского, а также мене третьего (др. Ев. Черкавского). Поручив мене на сей уряд гр. Голуховскому тарнівский епископ Войтарович, як мені се сам заявив, коли его запитано о знані ему особистости, які до того надавали би ся. Згадана комісія зложена з трех інспекторів, мала ділати під безпосереднім проведом губерніяльного референта ~~штатного~~ Тацавера, а начальною кермою шефа краю, залагоджувати біжучі справи, надзорувати школи, а особливо гімназії і заняті ся їх організацією. Однак ся комісія зовсім не зложила ся. З моїм приїздом до Львова, щоби обняти посаду в акад. гімназії сказав мені гр. Голуховский, що міністер просвіти відрочив сю справу аж до установа властивої шкільної зверхности. Опісля показало ся, що тарнівский староста, Август Меркль дізнавши ся про покликанє моє і Ліпінського, виступив проти тому з причини, мовби то наше політичне захованє в 1848 р. не було по мисли правительства правильне. Може задля того годило ся здержати на разі установење шкільної комісії, однак вже за пів року т. є. в маю 1850 надійшло ще перед покликанем властивої шкільної зверхности до життя, моє іменованє з Відня на тимчасового інспектора гімназії з ти-

Осип Маковей.

Нещасна пригода.

Зовсім несподівано був я при кінці 19-ого столітя свідком нещасної пригоди, яка навчила мене не маловажати нашої літератури. Така пригода вже може не лучити ся нікому з Українців-Русинів у 20-ім століттю і тому я розповім її на памятку щасливим внукам і правнукам.

Я потребував книжки п. з. «Колоски з рідного поля» і прийшов до одного товариства купити її. Се товариство двадцять п'ять літ друкувало різні книжки і складало їх у своїм магазині. Показчик книжок ріс і ріс, так що по 25 літах потрібний був цілий аркуш друку на вичисленє самих заголовків книжок. Сей показчик, розсиланий від часу до часу зі столиці на провінцію, будив там величезне патріотичне одушевленє; кождий народолюбець показував його в потребі противникам народу і казав притім гордо: «Дивіть ся! наша література! скільки її!» І потім заховував показчик у столику, щоби при вільній хвилі прочитати хоч заголовки.

Праця не велика, а може придати ся. Ану-ж питає хто:

— Читали ви «Зелену левяду».
А патріот вивчив показчик і каже: — Читав! Се вийшло 1890. року і коштує 1 зр.
— Щож ви думаете про сі оповіданя?
— Оповіданя? Нічого собі! Гарні. От не памятаю добре! Все забуваю. Здасть ся, їх написав Пулченко.
— Так.
— От бачите! хоч автора памятаю.
У показчику вичитав і я, що в товаристві можна дістати «Колоски». Приходжу до урядника товариства.
— Маєте ви ще «Колоски»?
— Ви хочете купити? — спитав він мене здивовано і недовірливо подивив ся на мене крізь окуляри.
— А вжеж!
— Є! є того ще сотки примірників. Дам вам за пів дармо. Ходіть!

Урядник підсунув окуляри з середини носа висше, засьвіттив свічку і ми пішли до магазину товариства. Магазин складав ся з двох комор, одною — неясною, а другою — темною, і був заложений книжками з низу в гору аж під стелю. Колись певно було тут літератури менше, але в остатніх кільканайцяти літах вопа-

так зросла, що вже не містила ся на полицях і лежала стиртами на підлозі. Під самими дверми тяжким муром, зложеном з грубих книжок, лежала «Славянська держава зперед 3000 літ»; мур був високий на півтора метра, а грубий на метер і ніяка людска сила була би не звалила його, хіба розкидаючи по книжці, як по цеголці. Коло Славянської держави то мурами, то чотирогранними стовпами лежали Байки, Снопі, Квітки з рідних нив, Зільник, Церковні відносини, Ранішні зорі і Підлісє. На них лежав порошок давно не змітаний, але ще гриби не росли. Інші мури книжок подали ся в сей або в той бік, декотрі й зовсім розвалили ся — і магазин виглядав, як руїни старинного замку.

Урядник поставив світло на Славянську державу і зайшов в уличку поміж Історию Руси і Вінки. Як заліз у сю уличку і схилив ся, то й зовсім щез мені з очий. Але небавом, як із ями, витяг він оберемок книжок, поставив на Вінки і придивив ся заголовкови:

— Е! се «Гірка жіноча доля»! — сказав він, зігнув ся і знову щез мені з очий. Витяг інші книжки і знову придивив ся. «Зелені левяди»! Деж ті Колоски? Деж тут я їх бачив! Лежали за Хатою коло Малої менажерії. Я памятаю!

ні в середу о год. 3. пополудни, щоби зложити королеви присягу вірности і заявити своє співчуття по причині смерти родича.

Льондон, 23. січня. Королеву поховано в Трагнор, побіч мощів її мужа кн. Альберта.

Льондон, 23. січня. Королі Данії, Італії, Греції заповіли свій приїзд. Коло ложа болізни не доставало з родини лише доньки, цїсаревої-вдови Фридерикової, яка лежить хора у Франкфурті, кн. шлезвицкогo і кн. Камбріг.

Петербург, 23. січня. В присутности царської пари відбуло ся вчера торжественне посв'ячене двох санаториїв, побудованих на честь Александра III.

Медіолян, 23. січня. Параліж Вердіого відняв хорому зовсім бесїду.

Софія, 23. січня. Президент міністрів Іванчев вручив димісію кабінету. Міністра внутрішних справ Петрова князь Фердинанд покликав до себе до Філіпополя.

Берлін, 23. січня. Бюро Вольфа доносить з Пекіна, що цїсарским декретом іменовано директора телеграфів Шенга міністром торгівлі.

Льондон, 23. січня. Дневники подають телеграму з Мальти, що два англійські скороходи одержали розказ удати ся до Китаю.

Гага, 23. січня. Президент Крігер виїхав вчера до Утрехту, де забавить кілька тижнів. Стан здоровля Крігера є вдоволючий.

Дешевим і гарним дарунком

на коляду, новий рік і при інших нагодах, — яко гарна прикраса комнат є **Картини:** Верещагіна, Шевченко в домініні і Сластьона, Шевченкова могила.

Можна дістати через адміністрацію „Руслана“ з пересилкою за 1 кор. 60 сот.

COLOSSEUM Ernesta Thorna,

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонїшна.

Програма від 16. до 31. січня 1900.

При співучасті військової музики 80 п. п.

1. **Little Carlsen**, джентельмен-карикатура.
2. Павло **Conchas**, король армат.
3. **Hasson i Tenpu**, їзда на кружляючій ся кулі.
4. **Risa Nordstrom**, субретка.
5. **Les Lwuan**, пантоміна „о півночі в млинї“.
6. **Brathers Orelly**, комічна акробація.
7. **Miss, Josephine**, продукція на ливні.
8. **Franke**, дует.
9. **Трупа Prinzioly** зі своїми подвійними смертельними скоками. — Початок о 8. год. вечером.

Що дня велике представлене. В неділю і сьвята два представлення. Що п'ятниці **High Life** представлене. Білети вчаснійше можна замовляти і набути в конторі Пльона, при ул. Кароля Людвіка у Львові.

За певну і добру льокацію поручаємо

- 4 1/2% листи гіпотечні
- 4% листи гіпотечні коронови
- 5% листи гіпотечні преміовані
- 4% листи товариства кредитового земского
- 4 1/2% листи Банку краєвого
- 5% облігації Банку краєвого
- 4% позичку краєву
- 4% облігації пропінацийні і всілякі ренти державні

Ті папери продаємо і купуємо по найточнійшим курсї деннім.

КОНТОРА ВИМІНИ

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ Гіпотечного

— РІК ЗАСНОВАНЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень „ДНІСТЕРЪ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним Впреосв. Митроп. і Преосв. Еп. **Ординариатам** всіх трех епархій, обезпечає будинки, уряджене домашне, скот, господарскі зв'язи, збіже в зерні і солонї, сіно в стогах і будинках **протів шкід огневих.**

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 виносить:

Фонд резервовий	245.814 кор.	52 сот.	486.145 кор. 92 сот.
Резерва премій	148.480	—	
„ спеціальна	1.684	80	
Фонд основний	72.000	—	
„ емеритальний	18.166	60	

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані, услїва обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безпроволочно. До кінця 1899 року виносили виплаченї **шкоди 1,669.565 кор. 38 сот.** Полїси „Дністра“ приймає **Банк краєвий і Каса ощадности** у Львові, Коломиї, Самборі, Долині, Святинї, Городенці, Теревовлі і Залїцках при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечитись через „Дністеръ“ в **Товариствї взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає найкористнійші услїва, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає полїси і квїти в рускїм язичї. **Зголошеня** о удїленє агенцій в окрестностях, де нема близько агентів „Дністра“, приймає ся. „Дністеръ“ виплатив агентам по конець 1899 р. провізїв **216.714 корон.**

Львів, ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Інформації і посередництво до заключеня **ОБЕЗПЕЧЕНЬ ЖИТЕВИХ** в найкористнійших комбінаціях.

Пожички для членів Тов. взаїмн. обезп. і взаїмн. „Дністеръ“ на 5 1/2% і 1% додатку на кошта адм.

Хто ще не читав

ФРАНЦА МЕШКА:

Драма на селі

ціна 70 сот.

і того самого автора: НАГУЛА

ціна 30 сот.

оповіданя з житя Словінців в перекладї І. Кузїва

нехай як найскорше замовить сї двї книжочки в Наук. Товар. ім. Шевченка, ул. Чарнецкого 26, або в Ставропільській Книгарни ул. Руска у Львові.

Товариство взаїмного кредиту „ДНІСТЕРЪ“

стоваришенє з обмеженою порукою, Львів, ринок ч. 10 (дім „Просьвіти“).

удїляє позички за оплатою 5 1/2% і 1% додатку на кошта адміністраційні, властителям ґрунтів і господарств до 500 корон за порукою двох відповідних ручителїв або за інтабуляцією, над 500 корон тільки за інтабуляцією на першїм місци, до сплати в ратах на 3 до 10 літ. Сьвященики, не посїдаючі реальности, мусять крім поруки двох ручителїв предложити еще полїсу житєву; обезпечитись можна через „Дністеръ“ в Товариствї взаїмних обезпечень в Кракові після всяких можливих комбінацій.

Згаданє Товариство приймає вкладки до опроцентованя від членів і третих осіб по 4%.

— Удїл членський виносить 50 кор., вписове 2 кор. —

Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в „Дністеръ“.

Інформації удїляє Дирекція листовно або агенти Товариства взаїмних обезпечень „Дністеръ“.

Гіпотечного.

БАНКУ

Контора виміни

виплачує без порученя провізїв або коптів

цінні папери

вильсовані

КУПОНИ

Всілякі